

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED
EN DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Definitieve goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007

1. SITUERING

Ontstaan en doel

Het verdrag nr. 188 betreffende het werk in de visserijsector werd op 14 juni 2007 aangenomen in Genève door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting.

Het verdrag van 2007 heeft als doel gelijke arbeidsvoorwaarden in de visserijsector te scheppen en te handhaven door aanvaardbare levens- en arbeidsomstandigheden voor vissers. Daarnaast bevordert dit verdrag eerlijkere mededingingsvoorwaarden voor eigenaars van vissersvaartuigen. Dit verdrag kan eveneens worden beschouwd als een antwoord op de vaak voorkomende problematieken van arbeidsongevallen, uitbuiting en kinderarbeid.

Context

De visserij wordt in wezen beschouwd als een van de meest gemondialiseerde bedrijfstakken ter wereld en deze sector krijgt dan ook de gevolgen van de mondialisering in volle omvang voor haar kiezen. Zo'n dertig miljoen mensen zouden naar schatting werkzaam zijn in deze sector. Van deze dertig miljoen mensen zou de helft fulltime werken aan boord van een vissersvaartuig. Deze sector is een belangrijke bron van werkgelegenheid. Daarenboven wordt deze vorm van arbeid beschouwd als een van de zwaarste arbeidsvormen.

In februari 2006 werd het geconsolideerde verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) betreffende maritieme arbeid (het VMA) bekrachtigd. Het VMA sloot de visserij van haar toepassingsgebied uit. De goedkeuring van verdrag 188 werd dus noodzakelijk. Vanaf 2003 hebben het Bureau en de drie groepen (regeringen, werkgevers en werknemers) van de IAO zich gebogen over de formulering van een aangepaste en brede internationale arbeidsnorm voor de visserij, die de vissers wereldwijd adequate bescherming dient te bieden en op grote schaal dient te worden geratificeerd.

Het verdrag van 2007 heeft als doel gelijke voorwaarden in de visserijsector te scheppen en te handhaven door aanvaardbare levens- en arbeidsomstandigheden voor vissers en eerlijker mededingingsvoorwaarden in de wereld te stimuleren, zodat de lage ratificatiegraad van tal van verdragen op het gebied van maritieme arbeid in positieve richting kan worden omgebogen.

Dit verdrag is van groot belang voor de visserij op internationaal niveau doordat het aanvaardbare levens- en arbeidsomstandigheden voor vissers en eerlijker mededingingsvoorwaarden voor de eigenaars van vissersvaartuigen bevordert. De visserijsector wordt namelijk als een gevaarlijke arbeidsomgeving beschouwd.

Het verdrag beoogt de vaststelling van internationale minimumnormen voor de visserij. Het is nu meer dan vijftig jaar geleden dat de eerste visserijverdragen van de IAO werden gesloten, betreffende de minimumleeftijd, arbeidstoezicht, geneeskundig onderzoek en accommodatie. Dit brengt dus een herziening van het verdrag betreffende de minimumleeftijd voor toelating tot de tewerkstelling als visser van 1959 (nr. 112), het verdrag betreffende het geneeskundig onderzoek van vissers van 1959 (nr. 113), het verdrag betreffende de arbeidsovereenkomst van vissers van 1959 (nr. 114) en het verdrag betreffende accommodatie van scheepsbemanningen (vissers) van 1966 (nr. 126) met zich mee.

Inhoud van het verdrag

Het verdrag slaat op alle vormen van commerciële visserij met uitzondering van de recreatieve visserij. Het beoogt internationale minimumnormen voor de visserij vast te stellen.

Het verdrag regelt de werk- en leefomstandigheden van vissers. Dit betreft onder meer belangrijke kwesties zoals gezondheid en veiligheid op het werk, accommodatie, bemanningssterkte en rusttijden, bemanningslijst, repatriëring, werving en aanstelling, sociale zekerheid, naleving en handhaving.

Negen afzonderlijke soorten normen worden onderscheiden: I) definities en toepassingsgebied, II) algemene beginselen, III) minimumvereisten voor het werken aan boord van vissersvaartuigen, IV) arbeidsvoorwaarden, V) accommodatie en voeding, VI) medische zorg, gezondheidsbescherming en sociale zekerheid, VII) naleving en handhaving, VIII) wijziging van de bijlagen I, II en III, en IX) slotbepalingen.

Belangrijk in dit verdrag is dat zowel de vlaggenstaten als de havenstaten worden verplicht een nalevings- en handhavingssysteem in te voeren. In het verdrag is een "geen gunstiger behandeling"-clausule opgenomen, zodat schepen van staten die het verdrag niet hebben bekrachtigd, geen gunstiger behandeling ontvangen dan schepen die de vlag voeren van een staat die dit wel heeft gedaan.

Belang voor Vlaanderen

Dit verdrag is belangrijk voor Vlaanderen en België omwille van de sociale en juridische bescherming voor mensen werkzaam in de visserij. Eveneens van belang is het feit dat de havencontrolediensten erop moeten toezien dat buitenlandse vissersschepen die onze havens aandoen, aan dezelfde minimumnormen voldoen.

Uitoefening van Vlaamse bevoegdheden in het verdrag

Op grond van artikel 6, §1, IX, 1° van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd, is arbeidsbemiddeling een gewestbevoegdheid. Op dat principe bestaan geen uitzonderingen. Ook arbeidsbemiddeling voor vissers bedoeld in artikel 22 van het verdrag is dus een exclusieve bevoegdheid van de drie gewesten.

Activiteiten van arbeidsbemiddeling die verricht worden in het Vlaamse Gewest, zijn onderworpen aan de Vlaamse regelgeving (decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding" en het decreet van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling en bijhorend uitvoeringsbesluit). De Vlaamse regelgeving voorziet in afdoende handhavings – en klachtenmechanismen om uitvoering te geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit dit verdrag.

Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering d.d. 13 maart 2013 legde de Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter vast. Zowel de federale overheid als de gewesten en gemeenschappen oefenen hun bevoegdheid uit. De voorzitter van de ICBB meldde in zijn brief van 8 juli 2013 dat geen enkel bezwaar werd geopperd. De ICBB heeft de consensus in de WGV dus stilzwijgend bekrachtigd en die bijgevolg uitvoerbaar gemaakt.

Andere verdragsbepalingen die Vlaamse gemeenschapsbevoegdheden raken, zijn slechts declaratoir of intentioneel.

Het verdrag werd aangenomen op 14 juni 2007 tijdens de 69ste zitting van de Internationale Arbeidsconferentie van de IAO. Die aanneming staat gelijk met een ondertekening. De verdragen van de IAO worden immers niet ondertekend maar aangenomen. De staten kunnen vervolgens partij worden bij het verdrag door het te ratificeren, na beëindiging van hun interne instemmingsprocedures. Tien landen hebben momenteel dit verdrag geratificeerd: Angola, Argentinië, Bosnië en Herzegovina, Congo Republiek, Estland, Frankrijk, Litouwen, Marokko, Noorwegen en Zuid-Afrika. Het verdrag zal in werking treden 12 maanden nadat 10 landen hun ratificatie geregistreerd hebben bij de IAO. Litouwen heeft als tiende land het verdrag op 11 november 2016 geratificeerd.

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

In zijn advies van 21 november 2016 verleende de SERV positief advies.

Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij

In zijn advies van 25 november 2016 stelt de adviesraad dat deze principieel verwacht had dat het voorontwerp van decreet voor advies zou worden voorgelegd. De raad is immers van mening dat het voorontwerp van decreet en de toepassing van het verdrag belangrijk is voor de commerciële visserij, waaronder de zeevisserij.

De Technische Werkcommissie Visserij (TWW) heeft geen opmerkingen en kan zich vinden met het voorontwerp van decreet.

Ook de SALV verleent een positief advies, maar vraagt om ook in de toekomst betrokken te worden in alle regelgeving met strategisch belang voor, of met betrekking op de commerciële (zee)visserij.

Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

In zijn advies van 23 december 2016, met kenmerk 60.537/VR, maakte de Raad opmerkingen over de procedure van vereenvoudigde wijzigingen.

Het advies wordt uitvoerig besproken in de memorie van toelichting.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het verdrag heeft geen financiële weerslag buiten het gebruik van de bestaande kredieten.

Het voorstel kreeg om die reden gunstig advies van de Inspectie van Financiën op 22 juni 2016. Noch de uitgaven, noch de ontvangsten van de Vlaamse overheid worden beïnvloed zodat een gemotiveerd begrotingsakkoord niet vereist is.

Het advies wordt als bijlage bij de nota gevoegd.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag voor de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (ocmw's), de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en hun schuld en ontvangsten.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeelsvlak of organisatorisch vlak, noch op de personeelsbudgetten.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

5.1. Reguleringsimpactanalyse (RIA)

Regelgeving ter goedkeuring van internationale overeenkomsten is vrijgesteld van een RIA (Omzendbrief VR 2014/13).

5.2. Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Voorontwerpen van decreet die meermaals in dezelfde vorm voorkomen, moeten niet telkens voor wetgevingstechnisch en taalkundig advies worden voorgelegd volgens Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2014/4 (aanwijzing nr. 305).

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag nr.188 betreffende het werk in de visserijsector aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zesennegentigste zitting in Genève op 14 juni 2007, alsook aan de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid te gelasten het ontwerp van decreet in naam van de Vlaamse Regering in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,
Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,
Philippe MUYTERS

Bijlagen:

- het ontwerp van decreet;
- de memorie van toelichting;
- de tekst van het verdrag in het Engels met de Nederlandse vertaling ervan;
- het advies van Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen d.d. 21 november 2016;
- het advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij d.d. 25 november 2016;
- het advies van de Raad van State d.d. 23 december 2016.